

Lekovite vode u kojima su uživali despot Stefan i Đurađ Branković

B. SUBAŠIĆ | 03. mart 2018. 22:54 |

Tri drevna šumadijska manastira svedoče o malo poznatoj istoriji Srbije

foto B.Subašić

TRI drevna manastira - Petkovic, Voljavča i Vlagoveštenje, skrivena su u tri klisurice kojima protiču rečica Srebrnica i Voljevački i Blagoveštenski potok. Njihove bistre vode se stiču u varošici Stragari pod istočnim obroncima Rudnika, a danas do malih monaških naseobina, ugneždenih u litice, vode asfaltni putevi kojima svakog vikenda prolaze reke poklonika.

Neki dolaze vozilima, a mnogi u prijatnoj jednosatnoj šetnji kraj šaputavih bistrih potoka prelaze puteve do manastira, koji su, po rečima arheologa, deo srednjovekovne Rudničke svete gore. Stragari su bili tek predziđe utvrđenog grada Srebrnice Rudničke koji se nalazio u klisuri reke Srebrnice, čuvenoj po rudnicima srebra i olova.

Negde na ovdašnjim prozračnim visovima nalazili su se i dvorovi, gde su leta često provodili despoti Stefan Lazarević i Đurađ Branković, koji su u klisuri Voljavče lečili rane iz bojeva.

Lekoviti izvori, koji izbijaju kraj rečice, pripadali su Manastiru Voljavči, koji do danas uživa ogroman ugled drevne svetinje, jer je, po predanju, utemeljena u

prednemanjičko doba, sredinom 11. veka, “pri kralju Mihalu Dobrosavljeviću samodržcu Serbskom”. Naučnici pretpostavljaju da je manastir na starim temeljima u 15. veku obnovio Mihailo Končinović, vojvoda Stefana Visokog. Manastir Petkovića je u 13. veku izgradio neki od srpskih velmoža koji je ovde imao rudnike, a u vreme Kosovskog boja gradom Srebrnicom vladao je plemić Nikola Zojić. U despotovini planina Rudnik dobija važnost temelj ekonomske moći, pa u “Srebrnici na Rudnicah” često boravi despot Stefan. Upravo dok je u Banji Voljavči lečio nikad zaceljenu ranu iz boja na Angori, kao da je predosetio da mu se bliži kraj. Zato je sazvao državni sabor i sinovca Đurđa proglasio za naslednika, pomirivši tako zavađene Lazareviće i Brankoviće.

Osmanlije su srušile srebrničke zidine od kojih je danas vidljiva samo zarušena kula u šumi. Iako su i male stragarske manastire Turci više puta rušili, oni su uporno obnavljani kao čuvari srpske vere, identiteta, pa traju i danas.

Istoričari su saglasni da je Hadži Ruvim, prosvetitelj, umetnik i duhovnik u ovim skrovitim bogomoljama Rudničke svete gore, ukresao iskru koja se 1804. razbukta u plamen Prvog srpskog ustanka. U skromnom konaku Voljavče je 1805. održano prvo zasedanje Praviteljstvujušćeg sovjeta srpskog, prve vlade obnovljene Srbije.

Do skrivenog manastira nad ponorom tad je vodila samo vrletna staza kojom su s krajnjim oprezom gazili najugledniji ljudi tog doba u poduhvatu stvaranja državnih institucija. Tim uskim puteljkom, po svedočenju prote Mateje Nenadovića ni konj nije mogao da prođe pa su državotvorci sve namirnice

nosili na leđima, a modernu Srbiju su stvarali živeći u krajnjoj oskudici kao isposnici.

Šezdesetih godina na političkim forumima je utvrđeno da vekovno lečilište nije lekovito i kompleks je ugašen. Ipak, reumatičari i danas dolaze da među njegovim ruševinama nađu lek za svoju muku.

LEONIDA IZ STRAGARA

STRAGARI su dali barjaktara Srpske revolucije Tanaska Rajića, koji je spartanski poginuo u Drugom srpskom ustanku. U boju na Ljubiću zapovedao je baterijom topova, na koju su Turci usmerili glavni napad. Kad su prodrli u šanac, Tanasko je ostao sam da kuburom i sabljom brani topove, dok nije isečen. Videvši to junaštvo, srpska vojska je jurnula u protivnapad i porazila Turke. Tanaskova mučenička glava nađena je kraj topova i sahranjena uz zid hrama Voljavče.